

Povijest franjevačkog samostana i crkve na Skalicama u Omišu, Frano DOLJANIN (ur.), Franjevački samostan Omiš, Omiš, 2024., 207 str.

Franjevački samostan u Omišu izdao je 2024. godine djelo naslovljeno *Povijest franjevačkog samostana i crkve na Skalicama u Omišu*, koje je uredio Frano Doljanin. Djelo je strukturirano na sljedeći način: “Predgovor” (5), “Samostan B. Gospe od Karmina na Skalica u Omišu” (7–27), “Kronika samostana i crkve Gospe Karmelske u Omišu” (29–141), “Razni popisi” (142–183), “Pisma na poštenje Premilostive Majke Božje” (184–186), “Izvori i literatura” (187), “Kazalo mjesta” (188–190), “Kazalo imena” (191–204), “O autoru” (205) te, konačno, “Sadržaj” (207).

Priređivač knjige u “Pregovoru”, nakon što je kratko iznio sadržaj djela, donosi sljedeći zaključak: “Na ovaj način ukratko je obnovljeno ne samo duhovno, kulturno i materijalno djelovanje franjevaca nego je obnovljena i prošlost naših slavnihi muževa i žena koji su djelovali zajedno s franjevcima na ovom području oko ušća Cetine” (5).

U prvom dijelu knjige nalazi se objavljen rukopis koji se čuva u samostanu sv. Lovre u Šibeniku istaknutog povjesničara i franjevca fra Stjepana Zlatovića o povijesti franjevačkog samostana i crkve u Omišu. Rukopis je prvotno prepisao fra Vice Rosandić dana 16. prosinca 1976., a dopunio ga je fra Frano Doljanin dana 5. veljače 2024. godine (23).

U drugom dijelu knjige nalazi se prepisana i objavljena kronika samostana i crkve Gospe Karmelske u Omišu, a prepisivač je fra Frano Doljanin, sadašnji gvardijan u istoimenom samostanu. Doljanin taksativno donosi kroniku zajedno s nekoliko važnijih slika samostana i crkve. Budući da su neki dijelovi kronike zapisani na talijanskom jeziku, prepisivač ih je stručno preveo na hrvatski jezik te ih na taj način učinio dostupnima i onima koji ne poznaju talijanski jezik.

Treći dio knjige donosi različite popise koje je priredio Doljanin i to sljedećim redom: 1. Relikvijari i relikvije, 2. Franjevci provincije Presvetog Otkupitelja pokopani u Omišu, 3. Gvardijani, 4. Propovjednici – Gospa Karmelska, 5. Propovjednici – sv. Ante, 6. Orguljaši, 7. Liječnici, 8. Njegovatelji, 9. Kuhari, 10. Pralje, 11. Časne sestre – sakristanke, 12. Pomoćnici, 13. Sindici, 14. Popis članova Franjevačkog svjetovnog reda, 15. Izborni kapituli mjesnog bratstva Franjevačkog svjetovnog reda ‘Gospa Karmelska’ u Omišu, 16. Pjevači i pjevačice, 17. Katalog izdanja u samostanskoj biblioteci (Incunabula, Katalog izdanja – 16. stoljeće, Katalog izdanja – 17. stoljeće) te, konačno, 18. Dokumenti (Turski dokumenti, Dukale, Dokumenti na bosančici 1703. – 1791.).

Nakon toga priređivač donosi i pjesmu koju je spjevao fra Petar Knežević pod naslovom “Pisma na poštenje Premilostive Majke Božje”.

U izvorima i literaturi vidimo da se priređivač Doljanin služio izvornom arhivskom građom i ponešto dostupnom sekundarnom literaturom, što nam svjedoči o originalnosti i važnosti ovoga djela. Tu su naravno i kazalo mjesta i kazalo osobnih imena, što zainteresiranim čitateljima omogućava lakše pronalaženje mjesta i imena. Vrlo kratko, na koncu djela, nalazi se i kratka bilješka o autoru.

Zaključno o ovom djelu treba kazati da predstavlja uistinu vrijedan prilog izučavanju povijesti franjevačkog samostana i crkve na Skalicama u Omišu. S jedne strane, imamo obje-

lodađen rukopis koji se čuva u samostanu sv. Lovre u Šibeniku istaknutog povjesničara i franjevca fra Stjepana Zlatovića o povijesti franjevačkog samostana i crkve u Omišu te, također, i prepisanu kroniku samostana do današnjih dana u kojoj pronalazimo brojne vrijedne podatke i imena vezane uz život i rad omiškog franjevačkog samostana. Usto u djelu nalazimo i 18 različitih popisa koji će zainteresiranim čitateljima omogućiti uvid u bogat život samostana i crkve, ali i franjevaca koji su tu živjeli i djelovali. Uvjereni smo da će ovo djelo koristiti ne samo zainteresiranim istraživačima lokalne povijesti nego i onima koji žele steći dublji uvid u život i rad franjevaca, koji su ostavili neizbrisiv trag na području na kojem su djelovali, a tako je i u Omišu.

Ivan Macut